

BRUSSELSE HOGE RAAD
VOOR NATUURBEHOUD

_____ B.H.R.N.

Secretariaat : Havenlaan, 86C - 1000 Brussel
B.I.M. Tel : 02/ 776 79 01 - Fax : 02/ 776 78 04

CONSEIL SUPERIEUR BRUXELLOIS
DE LA CONSERVATION DE LA NATURE

_____ C.S.B.N.

Secrétariat : avenue du Port, 86C - 1000 Bruxelles
I.B.G.E. Tél : 02/ 776 79 01 - Fax : 02/ 776 78 04

Dhr. A. Maron
Minister van Leefmilieu
Botanic Building
Sint-Lazaruslaan 10 (11e verdieping)
1210 Brussel

Brussel, 8 april 2022

Ref: CSBN/grt/

Betreft: initiatiefadvies over het aan de leiband houden van honden in het Zoniënwoud in Brussel

Geachte Minister,

Zoals vele burgers hebben de leden van de BHRNB de recente berichten gelezen en gehoord over aanvallen op reeën door niet-aangelijnde honden en de sterke afname van de reeënpopulatie in het Zoniënwoud die blijkt uit de jongste resultaten van de IKA-monitoring (rapport Wildlife & Man, 2021).

Dit punt werd aangekaart in de vergadering van de Raad.

Het Zoniënwoud is een gebied van hoge biologische waarde, waarvan delen de status van natuurreservaat en bosreservaat hebben.

Het Zoniënwoud is ook een centraal gebied van het Brussels ecologisch netwerk, van waaruit de biodiversiteit zich tot in de stad uitstrekt.

Het is ook een Natura 2000-gebied op Europees niveau en een UNESCO-site op wereldniveau.

Wij hebben vernomen dat het Gewest, via Leefmilieu Brussel, momenteel werkt aan een nieuw Boswetboek. Dit nieuw Boswetboek is een gelegenheid om een aantal bestaande bepalingen te herzien die volgens ons momenteel in strijd zijn met het behoud van de biodiversiteit, die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest steeds meer onder druk komt te staan. Sinds de covidcrisis is de druk op het bos toegenomen als gevolg van de toename van het aantal mensen dat het gebied bezoekt, met de gevolgen die door de IKA-monitoring van reeën aan het licht zijn gekomen.

Volgens bovengenoemd rapport nemen de waarnemingen van reeën sinds 2014 af: tussen 2013 en 2021 wordt een daling van meer dan 50% gemeld. De wetenschappers zijn duidelijk dat een afname van het aantal waarnemingen verband houdt met een afname van de reeënpopulatie.

Deze resultaten betreffende de ree zijn niet specifiek voor deze soort, die in dit geval, als 'overkoepelende' soort fungeert. Het is een gevarieerde fauna die haar eigen of zelfs dezelfde behoeften heeft als de ree die onder druk staat: andere zoogdieren (marterachtigen ...), op de grond broedende vogels en watervogels, amfibieën en reptielen ...

In verband met de toename van de recreatiedruk op het Zoniënwoud staat dus het voortbestaan zelf van de ree in het bos op het spel (evenals het voortbestaan van soorten met dezelfde eisen).

Deze toename van de recreatiedruk op de fauna zou de talrijke acties en programma's tenietdoen die ten gunste van de biodiversiteit zijn ontwikkeld en uitgevoerd (herstel van de natuurlijkheid van het bos, ontwikkeling van het ecologisch netwerk, ontwikkeling van de verbinding tussen de wegen ...) voor het behoud, zelfs de herontplooiing ervan.

Honden aan de leiband houden

Uit de cijfers die de Stichting Zoniënwoud onlangs tijdens de vergadering van het Participatieve platform op 5 februari 2022 heeft gepresenteerd, blijkt een aanzienlijke toename van aanvallen van honden op reeën:

In 2021 werden 34 aanvallen geregistreerd voor de 3 gewesten.

Uit de gegevens die Leefmilieu Brussel tijdens deze bijeenkomst voor het Brussels Gewest heeft gepresenteerd, blijkt duidelijk dat dit verschijnsel toeneemt:

2019: 2

2020: 7

2021: 15

Aangezien de jacht in het Zoniënwoud verboden is, is het onaanvaardbaar dat reeën door honden worden gedood. Het niet aanlijnen van honden heeft niet alleen gevolgen voor de wilde fauna, maar het brengt ook het samenleven met andere gebruikers in gevaar:

- aanvallen op paarden: aanval op de benen, aanval op de romp (zie recente persartikelen). Deze aanvallen brengen de ruiter in gevaar en kunnen zelfs leiden tot zijn dood... ;
- achtervolgen en aanvallen van fietsers, die ook talrijker zijn geworden
- joggers en/of wandelaars aanvallen of lastigvallen
- andere honden en/of hondenbezitters aanvallen.

Er zijn ook problemen met hondenoppassers/dog walkers, mensen die tot 10-15 honden uitlaten. Deze honden worden vaak onvoldoende of helemaal niet gecontroleerd; deze groep creëert een roedeffect en brengt risico's met zich mee voor andere bosgebruikers.

Bovendien is dit een zeer luidruchtige activiteit: geblaf en geschreeuw van de hondenuitlater om de honden onder zijn verantwoordelijkheid 'onder controle te houden'...

Deze situatie tast ook het veiligheidsgevoel van sommige wandelaars aan.

Sommige delen van het bos, die zeer populair zijn bij hondenuitlaters, zijn echt smerig geworden waar het onaangenaam wandelen is (geuren, risico van lopen in uitwerpselen ...). Dit fenomeen wordt ook waargenomen in speelzones voor jeugdbewegingen...

Inrichting van losloopzones voor honden in de wijken

Het aantal geregistreerde honden in het Brussels Gewest neemt voortdurend toe:

- 2019: 87.285 honden
- 2020: 88.180 honden
- 2021: 89.204 honden.

Deze toename benadrukt nog meer het reeds bestaande probleem van een gebrek aan hondvriendelijke plaatsen.

Bijna 1/3 van de honden (d.w.z. 25.000 honden) zijn geregistreerd in de 4 Brusselse gemeenten die aan het bos grenzen.

Daar komt nog een onbepaald aantal burgers bij die buiten het Brussels Gewest wonen en hun hond(en) komen uitlaten in het Brusselse deel van het Zoniënwoud waar honden zonder leiband worden getolereerd (informatie verkregen uit verschillende contacten met wandelaars met honden in het Brusselse Zoniënwoud.

De Hoge Raad erkent uiteraard de noodzaak van losloopzones voor honden om hen in staat te stellen een fysiek en psychologisch evenwicht te bereiken. Het lijkt ons echter niet aan het Zoniënwoud, een gebied van hoge biologische waarde, om aan deze vraag te voldoen.

De definitie van losloopzones voor honden moet worden geïntegreerd in het ruimtelijke-orderingsbeleid als een 'voorziening' voor samenleven volgens een doordacht gewestelijk netwerk op wijkniveau. In die zin moeten het Gewest en de gemeenten worden aangemoedigd om deze zones te creëren en aldus het initiatief van de gemeente Elsene te volgen, die op haar grondgebied in het Vrouwjesbos een losloopzone voor honden heeft gecreëerd.

Een recente¹ studie heeft de negatieve gevolgen aangetoond van hondenuitwerpselen en -urine, die als meststof voor de bodem fungeren, waardoor de biodiversiteit en de werking van de ecosystemen aanzienlijk worden gewijzigd.

Daarom is het van belang om in gebieden met een hoge biologische waarde honden buiten de paden te beperken om de natuurlijke ecosystemen in stand te houden.

Het publiek moet op de paden blijven

Momenteel mag het publiek zich op bijna 50% van de oppervlakte van het Brussels deel van het Zoniënwoud buiten de officiële paden begeven. Dit betekent dat de beheerders de veiligheid van het publiek in deze populaties moeten waarborgen.

Zo moesten en zullen uit veiligheidsoverwegingen veel oude bomen die de hoge biologische waarde hadden kunnen verhogen, worden gekapt, wat indruist tegen de Natura 2000-doelstellingen.

Hieraan moet worden toegevoegd dat het verlaten van de paden, door zowel wandelaars als honden, de fauna verstoort, die rust nodig heeft om zich te handhaven en voort te planten. Het leidt ook tot vertrapping van de vegetatie (en dus de vernietiging ervan), erosie en de vernietiging van boshabitats.

Conclusie

Wij verzoeken de minister zich in te zetten voor een zo spoedig mogelijke harmonisering van de wetgeving in het hele woud (aanglijnde honden en publiek op de paden).

Dit strookt met het streven naar de Natura 2000-doelstellingen.

Onze administratieve subtiliteiten ontsnappen zowel aan wilde dieren als, vaak, aan

¹ De Frenne, P.; Cougnon, M.; Janssens, G. P. J.; Vangansbeke, P. (2022): Nutrient fertilization by dogs in peri-urban ecosystems. *Ecological Solutions and Evidence*, 3 (1): e12128.

wandelaars die niet altijd weten in welk Gewest zij zich bevinden en welke regel van toepassing is.

De Hoge Raad is van mening dat een begin moet worden gemaakt met de harmonisering. Hoewel het wetgevingsproces voor een nieuw Brussels Boswetboek enige tijd in beslag kan nemen, kunnen de twee aanbevolen maatregelen (honden aan de lijn en op de paden blijven) zo snel mogelijk worden uitgevoerd.

Hoewel honden bekend staan als 'de beste vriend van de mens' (eerst en vooral van zijn 'meester'), zijn ze niet de beste vriend van de wilde fauna.

In feite kunnen honden, net als katten (zie bestaande studies over dit onderwerp), schade veroorzaken, die vaak wordt genegeerd.

De hond is een huisdier, dat kan worden aangeliend en op paden kan lopen.

In tegenstelling tot de ree, die een wild dier is en wiens enige leefomgeving het bos is.

Hoogachtend,

Voor de BHRNB,

Christian PAQUET
Voorzitter